

TRƯỜNG ĐẠI HỌC NGÂN HÀNG TP. HÀ NỘI
KHOA KẾ TOÁN - KIỂM TOÁN

PGS. TS. NGUYỄN THỊ LOAN
(Chủ biên)

NGUYÊN LÝ KẾ TOÁN

[Lý thuyết - Bài tập - Bài giải]

NHÀ XUẤT BẢN LAO ĐỘNG

TRƯỜNG ĐẠI HỌC NGÂN HÀNG TP.HCM

KHOA KẾ TOÁN - KIỂM TOÁN

PGS.TS. NGUYỄN THỊ LOAN (Chủ biên)

NGUYÊN LÝ KẾ TOÁN

Lý thuyết – Bài tập & Bài giải

NHÀ XUẤT BẢN LAO ĐỘNG

LỜI MỞ ĐẦU

Nguyên lý kế toán là một môn học cơ sở trong chương trình đào tạo cử nhân ngành kinh tế. Môn học Nguyên lý kế toán trang bị cho người học những lý luận, phương pháp chung về kế toán, trên cơ sở đó tiếp cận kế toán các ngành kinh doanh.

Sách “*Nguyên lý kế toán*” do tập thể giảng viên Khoa Kế toán - Kiểm toán Trường Đại học Ngân hàng TP.HCM biên soạn để đáp ứng nhu cầu tài liệu dùng trong giảng dạy và học tập của giảng viên và sinh viên trong trường, nhu cầu nghiên cứu của sinh viên khối ngành kinh tế trong các trường Đại học khác, cũng như nhu cầu đào tạo của doanh nghiệp. Quyển sách này là nền tảng cơ sở để nghiên cứu các môn học chuyên sâu về kế toán, kiểm toán như kế toán tài chính, kế toán quản trị, kế toán ngân hàng, kiểm toán doanh nghiệp, kiểm toán ngân hàng và các môn học chuyên ngành khác thuộc ngành kinh tế.

Các nội dung trình bày trong sách “*Nguyên lý kế toán*” đã cập nhật những nội dung mới nhất về Luật Kế toán Việt Nam, các chuẩn mực kế toán Việt Nam đã ban hành và chuẩn mực kế toán Quốc tế, cập nhật những thông tin mới nhất về chế độ kế toán doanh nghiệp. Nội dung của quyển sách bao gồm 8 chương cơ bản như sau:

Chương 1: Tổng quan về kế toán

Chương 2: Báo cáo tài chính

Chương 3: Chứng từ kế toán và kiểm kê

Chương 4: Tài khoản và ghi sổ kế toán

Chương 5: Tính giá các đối tượng kế toán

Chương 6: Kế toán các nghiệp vụ kinh tế chủ yếu trong doanh nghiệp

Chương 7: Sổ sách kế toán – Hình thức kế toán – Bộ máy kế toán

Chương 8: Tổ chức công tác kế toán

Quyển sách này được bố cục với nội dung bao gồm từ Chương 1 đến Chương 5 trình bày những vấn đề chung về kế toán có tính chất nguyên lý hoặc nguyên tắc kế toán. Chương 6 là chương có tính chất minh họa sự vận dụng những nguyên lý kế toán cơ bản đã trình bày trong 5 chương trước vào thực tế doanh nghiệp. Chương 7 và Chương 8 được biên soạn nhằm giúp cho người đọc tham khảo một số nội dung liên quan đến hệ thống ghi nhận thông tin kế toán và tổ chức hoạt động kế toán của doanh nghiệp.

Trong mỗi chương của sách đều có phần đầu trình bày mục tiêu những lý luận cơ bản liên quan đến nội dung cụ thể của từng chương kết hợp với ví dụ minh họa và hệ thống câu hỏi trắc nghiệm, tự luận, bài tập và một số bài giải để người đọc tham khảo và vận dụng lý thuyết.

Tham gia biên soạn sách "*Nguyên lý kế toán*" gồm có chủ biên là PGS.TS. Nguyễn Thị Loan và các giảng viên trong Khoa Kế toán - Kiểm toán là thành viên, cụ thể như sau:

Chương 1: PGS.TS. Nguyễn Thị Loan và ThS. Trần Thị Thu Thùy

Chương 2: TS. Trần Quốc Thịnh và ThS. Nguyễn Hoàng Bình

Chương 3: TS. Nguyễn Quỳnh Hoa

Chương 4: PGS.TS. Nguyễn Thị Loan

Chương 5: ThS. Lý Hoàng Oanh

Chương 6: ThS. Nguyễn Thị Hằng Nga, ThS. Hồ Hạnh Mỹ và ThS. Trần Thị Hải Vân

Chương 7: TS. Nguyễn Thị Mai Hương

Chương 8: ThS. Dương Nguyễn Thanh Tâm

Và sự tham gia góp ý của các giảng viên trong Khoa Kế toán Kiểm toán như ThS. Nguyễn Thị Đoàn Trang, ThS. Phùng Thị Hồng Gấm, ThS. Nguyễn Thị Kim Phụng, ThS. Đoàn Quỳnh Phương, ThS. Nguyễn Thị Tường Tâm, ThS. Tiêu Thị Thanh Hoa, ThS. Mai Hồng Chi, ThS. Trần Thị Tuyết Vân, ThS. Nguyễn Xuân Nhật, ThS. Phạm Ngọc Nam, ThS. Lương Xuân Minh.

Để thực hiện quyền sách này, tập thể tác giả đã cố gắng nghiên cứu tiếp cận thông tin mới, thu thập chọn lọc thông tin với mong muốn giáo trình đạt được tính khoa học, thực tiễn, rõ ràng, dễ hiểu. Tuy nhiên do các chuẩn mực kế toán, các cơ chế chính sách và nghiệp vụ kinh tế vẫn đang còn tiếp tục bổ sung mới để đáp ứng tiến trình đổi mới và hội nhập kinh tế quốc tế vì vậy giáo trình cũng không thể tránh khỏi những khiếm khuyết về bố cục cũng như nội dung. Chúng tôi rất mong nhận được sự đóng góp của các nhà khoa học, chuyên gia và bạn đọc để lần xuất bản sau sẽ được hoàn thiện hơn.

Xin trân trọng cảm ơn.

Thư góp ý xin gửi về địa chỉ:

Khoa Kế toán – Kiểm toán Trường Đại học Ngân hàng TP.HCM

39 Hàm Nghi, Quận 1, TP.HCM. Điện thoại: 028 38 216 319

Email: loarnt@buh.edu.vn

TM. TẬP THỂ TÁC GIẢ
PGS. TS. Nguyễn Thị Loan

MỤC LỤC

LỜI MỞ ĐẦU.....	5
MỤC LỤC.....	9
PHẦN 1: LÝ THUYẾT NGUYÊN LÝ KẾ TOÁN CÂU HỎI & BÀI TẬP CÁC CHƯƠNG	15
CHƯƠNG 1: TỔNG QUAN VỀ KẾ TOÁN.....	15
1.1. Lịch sử hình thành và phát triển của kế toán.....	15
1.1.1. Trên thế giới	15
1.1.2. Tại Việt Nam	16
1.2. Nhiệm vụ và chức năng của kế toán	18
1.2.1. Nhiệm vụ của kế toán	18
1.2.2. Chức năng của kế toán.....	19
1.3. Phân loại kế toán	20
1.4. Đối tượng ghi nhận của kế toán	21
1.4.1. Kết cấu của tài sản	23
1.4.2. Nguồn hình thành tài sản.....	25
1.5. Các phương pháp kế toán.....	30
1.5.1. Phương pháp chứng từ.....	30
1.5.2. Phương pháp tài khoản	31
1.5.3. Phương pháp ghi sổ kép	32
1.5.4. Phương pháp tính giá.....	32
1.5.5. Phương pháp kiểm kê	32
1.5.6. Phương pháp tổng hợp – cân đối kế toán	32

1.6. Các nguyên tắc và yêu cầu của kế toán	33
1.6.1. Các nguyên tắc kế toán.....	33
1.6.2. Các yêu cầu về thông tin kế toán.....	36
1.7. Môi trường pháp lý của kế toán.....	37
1.7.1. Luật kế toán	37
1.7.2. Chuẩn mực kế toán.....	39
1.7.3. Chế độ kế toán	40
CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP.....	41
TÀI LIỆU THAM KHẢO	48
CHƯƠNG 2: BÁO CÁO TÀI CHÍNH.....	49
2.1. Khái niệm và mục đích của báo cáo tài chính	49
2.1.1. Khái niệm về báo cáo tài chính	49
2.1.2. Mục đích của báo cáo tài chính	49
2.2. Đơn vị lập báo cáo tài chính	50
2.3. Nguyên tắc lập và trình bày báo cáo tài chính	51
2.4. Hệ thống báo cáo tài chính	52
2.4.1. Báo cáo tài chính năm	52
2.4.2. Báo cáo tài chính giữa niên độ	53
2.5. Nội dung của báo cáo tài chính	54
2.5.1. Bảng cân đối kế toán	54
2.5.2. Báo cáo kết quả hoạt động kinh doanh.....	69
2.5.3. Báo cáo lưu chuyển tiền tệ	77
2.5.4. Bản thuyết minh Báo cáo tài chính.....	94
CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP.....	100

TÀI LIỆU THAM KHẢO	112
CHƯƠNG 3: CHỨNG TỪ KẾ TOÁN VÀ KIỂM KÊ.....	113
3.1. Chứng từ kế toán.....	113
3.1.1. Khái niệm, ý nghĩa của chứng từ kế toán	113
3.1.2. Phân loại chứng từ kế toán	115
3.1.3. Nội dung của chứng từ kế toán.....	121
3.1.4. Nguyên tắc lập chứng từ.....	122
3.2. Kiểm kê.....	130
3.2.1. Khái niệm, vai trò của kiểm kê.....	130
3.2.2. Phân loại kiểm kê	132
3.2.3. Tổ chức kiểm kê	133
CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP.....	136
TÀI LIỆU THAM KHẢO	145
CHƯƠNG 4: TÀI KHOẢN VÀ GHI SỔ KẾ TOÁN.....	146
4.1. Tài khoản	146
4.1.1. Khái niệm	146
4.1.2. Nội dung và kết cấu	146
4.1.3. Phân loại tài khoản	148
4.1.4. Phân loại tài khoản	151
4.1.5. Nội dung tài khoản	153
4.1.6. Quan hệ giữa tài khoản tổng hợp và tài khoản chi tiết.....	155
4.2. Quan hệ đối ứng kế toán.....	156
4.3. Ghi sổ.....	158
4.3.1. Khái niệm	158

4.3.2. Ý nghĩa	15
4.3.3. Trình tự ghi sổ kép.....	15
4.4. Kế toán tổng hợp và kế toán chi tiết	16
4.4.1. Kế toán tổng hợp	16
4.4.2. Kế toán chi tiết.....	16
CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP.....	16
TÀI LIỆU THAM KHẢO	17
CHƯƠNG 5: TÍNH GIÁ CÁC ĐỐI TƯỢNG KẾ TOÁN.....	17
5.1. Lý luận chung về tính giá các đối tượng kế toán	17
5.1.1. Những vấn đề chung.....	17
5.1.2. Ý nghĩa	17
5.1.3. Các giá định và nguyên tắc kế toán ảnh hưởng đến tính giá.....	17
5.1.4. Các loại giá chủ yếu sử dụng trong kế toán.....	18
5.1.5. Hệ thống định giá trong kế toán	18
5.2. Tính giá các đối tượng kế toán chủ yếu.....	18
5.2.1. Tính giá tài sản cố định.....	18
5.2.2. Tính giá hàng tồn kho.....	19
5.2.3. Tính giá chứng khoán	19
CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP.....	20
TÀI LIỆU THAM KHẢO	20
CHƯƠNG 6: KẾ TOÁN CÁC NGHIỆP VỤ KINH TẾ CHỦ YẾU TRONG DOANH NGHIỆP	20
6.1. Khái quát về quá trình kinh doanh	20

6.2. Kế toán các nghiệp vụ kinh tế chủ yếu trong doanh nghiệp sản xuất	210
6.2.1. Kế toán các yếu tố đầu vào của quá trình sản xuất.....	210
6.2.2. Kế toán quá trình sản xuất	222
6.2.3. Kế toán tiêu thụ và xác định kết quả tiêu thụ	246
6.3. Kế toán các nghiệp vụ kinh tế chủ yếu trong doanh nghiệp thương mại.....	262
6.3.1. Kế toán quá trình mua hàng.....	262
6.3.2. Kế toán quá trình bán hàng.....	265
6.3.3. Kế toán quá trình xác định kết quả kinh doanh	270
CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP.....	272
TÀI LIỆU THAM KHẢO	284
CHƯƠNG 7: SỔ SÁCH KẾ TOÁN VÀ HÌNH THỨC KẾ TOÁN	285
7.1. Sổ kế toán	285
7.1.1. Khái niệm và ý nghĩa của sổ kế toán	285
7.1.2. Các loại sổ kế toán.....	287
7.1.3. Quy tắc ghi và chữ số kế toán.....	290
7.2. Hình thức kế toán.....	297
7.2.1. Khái niệm	297
7.2.2. Các hình thức kế toán	298
CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP.....	314
TÀI LIỆU THAM KHẢO	323

CHƯƠNG 8: TỔ CHỨC CÔNG TÁC KẾ TOÁN	32
8.1. Ý nghĩa và vai trò của tổ chức công tác kế toán	32
8.1.1. Ý nghĩa của tổ chức công tác kế toán	32
8.1.2. Vai trò của tổ chức kế toán	32
8.2. Nội dung tổ chức công tác kế toán trong doanh nghiệp... 32	
8.2.1. Tổ chức hệ thống chứng từ kế toán	32
8.2.2. Tổ chức vận dụng tài khoản kế toán	32
8.2.3. Tổ chức vận dụng hình thức kế toán	32
8.2.4. Tổ chức thực hiện chế độ báo cáo kế toán và kiểm tra kế toán	32
8.2.5. Tổ chức trang bị và ứng dụng các phương tiện và kĩ thuật tính toán	32
8.2.6. Tổ chức bộ máy kế toán	32
8.2.7. Tổ chức công tác kiểm tra kế toán	32
CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP.....	32
TÀI LIỆU THAM KHẢO	32
PHẦN 2: HƯỚNG DẪN GIẢI MỘT SỐ BÀI TẬP.....	32
PHỤ LỤC 1: HỆ THỐNG CHUẨN MỰC KẾ TOÁN VIỆT NAM (VIETNAMESE ACCOUNTING STANDARDS).....	32
PHỤ LỤC 2: DANH MỤC HỆ THỐNG TÀI KHOẢN KẾ TOÁN DOANH NGHIỆP.....	32

NHÀ XUẤT BẢN LAO ĐỘNG

175 Giảng Võ, Hà Nội

ĐT: 024 38515380 - Fax: 024 38515381

Website: <http://www.nxblaodong.com.vn>

CHI NHÁNH PHÍA NAM

Số 85, Cách Mạng Tháng Tám, Quận 1, TP. HCM

ĐT: 028.38390970 - Fax: 028.39257205

Email: cn-nxblđ@vnn.vn

PGS.TS. Nguyễn Thị Loan (Chủ biên)

NGUYÊN LÝ KẾ TOÁN

Lý thuyết – Bài tập & Bài giải

CHJU TRÁCH NHIỆM XUẤT BẢN:

Giám đốc – Tổng Biên tập

Võ Thị Kim Thanh

Biên tập: Nguyễn Khắc Hòa
Trình bày: PGS.TS. Nguyễn Thị Loan
Bìa: Thanh Vy
Sửa bản in: Thanh Vy

Liên kết xuất bản: Công ty BK Education

Địa chỉ: 35 Chiến Thắng, Phường 9,

Quận Phú Nhuận, TP. Hồ Chí Minh

Điện thoại: 0918 303 113 – 0939 04 54 64 – 0901 378 942

In 1.000 bản, khổ 16 x 24 cm, tại Công ty TNHH MTV In ấn Mai Thịnh Đức
Địa chỉ: 71 Kha Vạn Cân, Phường Hiệp Bình Chánh, Quận Thủ Đức, TP. HCM

Số xác nhận đăng kí xuất bản: 776-2018/CXBIPH/09-39/LĐ

Số quyết định xuất bản: 53/QĐ-NXB LD ngày 11/05/2018

In xong và nộp lưu chiểu năm 2018.

Mã số quốc tế - ISBN: 978-604-59-9591-4